

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 24 januari 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 i riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarier, vilka år 1929 förts i nämnda expedition och under militieombudsmannens inspektionsresor, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Militieombudsmannen meddelar i ämbetsberättelsen till en början, att han under tiden från och med den 1 juli till och med den 14 augusti begagnat sig av den honom enligt 23 § i instruktionen för militieombudsmannen tillkommande rätt till semester samt att ämbetet under denna tid jämlikt bestämmelser i nämnda paragraf uppehållits av revisionssekreteraren Erik Holger Elliot, vilken blivit utsedd att efterträda militieombudsmannen i händelse av hans avgång från ämbetet.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles har militieombudsmannen under året företagit inspektionsresor till Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Kristianstads samt Göteborgs och Bohus län. Härjämte har tjänstförrättande militieombudsmannen företagit inspektionsresor till Stockholms och Västerbottens län.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i vissa fall därjämte av byråintendenten vid expeditionen och av en byggnadskunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hava särskilt krigsrättsprotokollen, krigsdomarens diarier, protokollen angående disciplinära bestraffningar, anteckningsböckerna över meddelade tillrättavisningar, kassaförvaltningens räkenskaphandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelsen granskats. Tillika har

uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner och materiel samt åt hygieniska förhållanden. I samband med inspektionerna av truppförband hava även arrestlokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1929 års lagtima riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1929 från år 1928 balanserade ärenden till ett antal av 36

Under år 1929 tillkommo ärenden till följande antal:
enligt allmänna diariet 188
enligt diariet över hemliga ärenden 2

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1929, utgör alltså 226

De 190 ärenden, som inkommit under år 1929, utgöras av:
ärenden, inkomna från myndighet 11
klagomål eller framställningar från enskilda 64
ärenden, uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning 103
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. 12

Summa 190

Av de från föregående år balanserade ärenden hava 16 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 20 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning.

Till behandling under år 1929 hava alltså förelegat 80 klagomål eller framställningar från enskilda samt 123 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning.

Av dessa klagomål och inspektionsanmärkingar m. m. hava	Enskilda klagomål	Inspektionsanmärkingar m. m.
under året avgjorts	75	108
vid årets slut varit vilande i avbidan på yttrande eller påminnelser	3	2
vid årets slut varit på domstols eller annan myndighets prövning beroende	2	12
vid årets slut varit på militieombudsmannens prövning beroende	—	1
Summa	80	123

Av ovannämnda under året avgjorda enskilda klagomål och inspektionsanmärkingar m. m. hava

på grund av återkallelse avskrivits	1	—
till annan myndighet hänvisats	2	14

	Enskilda klagomål	Inspektionsan- märkning m. m.
utan åtgärd avskrivits	25	—
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	37	64
på grund av stadgandet i 5 § i instruktionen för mi- litieombudsmannen fått bero	2	4
på grund därav att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	4	20
efter av domstol eller annan myndighet på militie- ombudsmannens föranstaltande meddelat beslut avslutats	4	6
Summa	75	108

Av de anhängiggjorda åtalen voro vid 1929 års början ännu icke slutligt prövade	6
anhängiggjordes under år 1929	5
Summa	11

Av dessa åtal hava under året slutligen avgjorts	6
äro vid årets slut på prövning beroende	5
Summa	11

Av de under året anhängiggjorda åtal hava anställt på grund av förd klagan	1
på grund av anmärkning vid inspektion eller eljest vid militieombuds- mannen åliggande granskning	4
Summa	5

Av hela antalet (226) ärenden äro under året slutbehandlade	206
i avvaktan på myndighets beslut eller infordrad utredning vilande	19
på militieombudsmannens prövning beroende	1
Summa	226.»

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor redogörelser dels för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder, dels för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd, dels ock för framställningar till Konungen m. m.

Beträffande åtalen har liksom i föregående ämbetsberättelser redogörelse ansetts böra meddelas endast för sådana, som under året prövats av första domstol, varemot annat åtal allenast i korthet omnämnts.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd», hava huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av det spörsmål, som förelegat, kunna hava intresse utöver det enskilda fallet.

Under rubriken »Framställningar till Konungen m. m.» redogöres till en början för de åtgärder, som under året vidtagits i anledning av två tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omfattas av militieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1929 avlätna framställningar, nämligen

den 5 december till Konungen angående handläggning av disciplinmål vid skeppsgossekåren i Marstrand;

den 6 april till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående fråga om tillgodoräknande för samvetsöm värnpliktig av redan fullgjord tjänstgöring vid krigsmakten i särskild ordning vid övergång från sådan tjänstgöring till civilt arbete för statens räkning;

den 28 februari till Konungen angående beredande av ersättning åt en värnpliktig, som huvudsakligen till följd av viss ofullständighet i vederbörlig författning blivit oriktigt inkallad till tjänstgöring; samt

den 25 oktober till Konungen angående ifrågasatt inskränkning i kronans rätt att vid motfordran innehålla värnpliktigs penningbidrag.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehått, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 24 januari 1930.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, greve *Spens*, *Larson* i Lerdala, *Klefbeck*, *Anderson* i Hägelåkra, *Jonsson* i Lycksele, *Julin*, *Teodor*, och *Julin*, *Fredrik*;

från andra kammaren: herrar *Björkman*, *Lindqvist* i Halmstad, *Nilsson* i Antnäs, *Lindley*, *Olsson* i Ramsta, *Hedlund* i Östersund, fröken *Wellin* och herr *Jonsson* i Risinge.